

हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट तथा डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, १० तह, प्रमुख प्रबन्धक (प्रशासन) खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको
पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :-	(क) प्रस्तुतिकरण	पूर्णाङ्क :- २०
	(ख) अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अङ्क	समय
प्रथम	शासकीय प्रबन्ध र संस्थागत ज्ञान	१००	४०	विषयगत - तर्कयुक्त विश्लेषणात्मक प्रश्न	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०	३ घण्टा
				विषयगत - समस्या समाधानमुलक प्रश्न	४ प्रश्न × २० अङ्क = ८०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत - तर्कयुक्त विश्लेषणात्मक प्रश्न	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०	३ घण्टा
				विषयगत - समस्या समाधानमुलक प्रश्न	४ प्रश्न × २० अङ्क = ८०	

२. द्वितीय चरण : प्रस्तुतिकरण र अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ५०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
प्रस्तुतिकरण	२०	व्यक्तिगत प्रस्तुतिकरण
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने **प्रश्नसंख्या र अङ्कभार** यथासम्भव सम्बन्धित पत्र /विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति : २०८१/१०/२१

प्रथम पत्र : शासकीय प्रबन्ध र संस्थागत ज्ञान

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

(१ प्रश्न × १० अङ्क र २ प्रश्न × २० अङ्क)

1. **नेपालको संविधान**
 - 1.1 मौलिक हक र कर्तव्य
 - 1.2 राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व
 - 1.3 कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका
 - 1.4 राज्यको संरचना, राज्यशक्तिको बाँडफाँड तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकार
 - 1.5 वित्तीय संघीयता, अन्तरसरकारी वित्त हस्तान्तरण, प्रकृया, तरिका एवं आयामहरू
 - 1.6 संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अन्तरसम्बन्ध र समन्वय
2. **सार्वजनिक व्यवस्थापन**
 - 2.1 व्यवस्थापनको परिचय, कार्यक्षेत्र र नवीन प्रवृत्तिहरू
 - 2.2 व्यवस्थापनमा संचार, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, अनुगमन, मुल्यांकन र सुपरीवेक्षण
 - 2.3 उत्प्रेरणा, नेतृत्व, समूह गतिशीलता, संगठनात्मक व्यवहार र समूहकार्य
 - 2.4 व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) र सूचना-सञ्चार प्रविधि
 - 2.5 तनाव व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन, समय व्यवस्थापन र स्रोत व्यवस्थापन
 - 2.6 विद्युतीय शासन
3. **सार्वजनिक नीति : निर्माण प्रक्रिया, कार्यान्वयन, अनुगमन र मुल्यांकन**
4. **सार्वजनिक सेवामा नैतिकता, सत्यनिष्ठा र जवाफदेहिता (Ethics, Integrity & Accountability in Public Service)**
 - 4.1 सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, विशेषता र आधारभुत मान्यताहरू (Values)
 - 4.2 व्यवसायिक नैतिकता र आचार-संहिता, मानवीय मूल्य र मान्यताहरू,
 - 4.3 सार्वजनिक उत्तरदायित्व, जवाफदेहिता, पारदर्शिता र सदाचार
 - 4.4 सार्वजनिक जीवनका सिद्धान्तहरू
 - 4.5 सार्वजनिक कोषको उपयोगमा नैतिक मुद्दाहरू
 - 4.6 संवेगात्मक बुद्धिमत्ता (Emotional intelligence): अवधारणा र सार्वजनिक सेवामा उपयोगिता

खण्ड (ख) – (५०अङ्क)

(१ प्रश्न × १० अङ्क र २ प्रश्न × २० अङ्क)

5. **संस्थागत ज्ञान, ऊर्जा विकास र व्यवस्थापन**
 - 5.1 हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट तथा डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड
 - 5.1.1 परिचय, संगठनात्मक संरचना, कार्यक्षेत्र, विद्यमान अवस्था र चुनौती
 - 5.1.2 कम्पनीको प्रबन्धपत्र, २०६८
 - 5.1.3 कम्पनीको नियमावली, २०६८
 - 5.1.4 कम्पनीको कर्मचारी विनियमावली, २०६८
 - 5.1.5 कम्पनीको आर्थिक प्रशासन तथा खरिद विनियमावली, २०६८
 - 5.1.6 कम्पनीको ऋण तथा स्वपूँजी लगानी सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८

हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट तथा डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, १० तह, प्रमुख प्रबन्धक (प्रशासन) खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको
पाठ्यक्रम

- 5.1.7 कम्पनीको संस्थागत सुशासन मार्गदर्शन, २०७९
- 5.1.8 कम्पनीको लगानी नीति २०८०
- 5.1.9 कम्पनीको मानव संसाधन व्यवस्थापन तथा विकास नीति, २०८०
- 5.2 ऊर्जा विकास र व्यवस्थापन
 - 5.2.1 नेपालमा जलविद्युत र वैकल्पिक ऊर्जाको विकास, उत्पादन, वितरण, लगानी र व्यापारको अवस्था र चुनौती
 - 5.2.2 नेपालमा जलविद्युत लगानीमा जोखिमका क्षेत्रहरू, जोखिमको पहिचान, विश्लेषण तथा व्यवस्थापन
 - 5.2.3 आवधिक योजना र बजेट (ऊर्जासँग सम्बन्धित)
 - 5.2.4 जलविद्युत विकास नीति, २०५८
 - 5.2.5 जलश्रोत ऐन, २०४९ र जलश्रोत नियमावली, २०५०
 - 5.2.6 विद्युत ऐन, २०४९ र विद्युत नियमावली, २०५०
- 6. **सम्बद्ध कानूनहरू**
 - 6.1 कम्पनी ऐन, २०६३
 - 6.2 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
 - 6.3 आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ तथा आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७
 - 6.4 आयकर ऐन, २०५८ तथा आयकर नियमावली, २०५९
 - 6.5 मुल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ तथा मुल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३
 - 6.6 लेखा परीक्षण ऐन, २०७५
 - 6.7 सार्वजनिक निजी साभेदारी तथा लगानी ऐन, २०७५
 - 6.8 बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३
 - 6.9 विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०४९
 - 6.10 सुशासन (संचालन तथा व्यवस्थापन) ऐन, २०६४

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

(१ प्रश्न × १० अङ्क र २ प्रश्न × २० अङ्क)

१. संगठन र मानव संसाधन व्यवस्थापन

- १.१ संगठन: अवधारणा, प्रकृति, प्रकार र संगठनात्मक विकास
- १.२ मानव संसाधन व्यवस्थापन: अवधारणा, आयाम र नविन प्रवृत्तिहरू
- १.३ मानव संसाधन व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू: भर्ना, छनौट, नियुक्ति, पदस्थापन, तालिम, कार्यसम्पादन मूल्यांकन, बढुवा, तलब सुविधा, वृत्ति विकास र अवकास
- १.४ व्यवस्थापकिय औजारहरू (Management Tools)
 - १.४.१ संगठन तथा व्यवस्थापन पद्धती (Organization and Management (O&M) Survey)
 - १.४.२ कार्य विश्लेषण (Job Analysis): कार्य विवरण (Job Description), कार्य विशिष्ट विवरण (Job Specification)
 - १.४.३ कार्य मूल्यांकन (Job Evaluation), कार्य पुष्टिकरण/संवृद्धिकरण (Job Enrichment), कार्यविस्तृतीकरण (Job Enlargement)
- १.५ व्यवस्थापन परीक्षण (Management Audit)
- १.६ सामूहिक सौदावाजी र श्रम व्यवस्थापन
- १.७ परिवर्तन व्यवस्थापन तथा विवाद समाधान
- १.८ वार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरू
- १.९ कार्य सम्पादन मापदण्ड, कार्यसम्पादन मूल्यांकन, उत्तराधिकारी योजना र कार्य सम्पादनमा आधारित वृत्ति प्रणाली
- १.१० सार्वजनिक संगठनको अनुगमन र मूल्यांकन प्रणाली
- १.११ विपद व्यवस्थापन, सहभागितामुलक व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन
- १.१२ गुनासो व्यवस्थापन, ग्राहक सम्पर्क व्यवस्थापन र सेवाग्राही सन्तुष्टी सर्वेक्षण

२. रणनीतिक व्यवस्थापन (Strategic Management)

- २.१ रणनीतिक व्यवस्थापनको प्रकृति र क्षेत्र (Nature and Scope)
- २.२ रणनीतिक अभिप्राय, दृष्टिकोण, उद्देश्य र नीतिहरू (Strategic intent, vision, objectives and policies)
- २.३ रणनीतिक योजना र कार्यान्वयनको प्रक्रिया
- २.४ संस्थागत तथा व्यवसायिक रणनीतिक योजना र Strength Weakness, Opportunity, Threat (SWOT) विश्लेषण
- २.५ रणनीतिक विश्लेषणका लागि उपकरण र प्रविधिहरू (Tools and techniques for strategic analysis)
- २.६ निर्णय प्रक्रियामा सूचना प्रविधि, निर्णय निर्माणका लागि मात्रात्मक उपकरणहरू (Quantitative tools for decision making)
- २.७ संगठनात्मक नियन्त्रण प्रणाली (Organizational control system)
- २.८ गुणस्तर व्यवस्थापन र सम्पूर्ण गुणस्तर व्यवस्थापन प्रविधिहरू (Quality management and TQM techniques)

खण्ड (ख) - (५० अङ्क)

(१ प्रश्न × १० अङ्क र २ प्रश्न × २० अङ्क)

3. विकासका आयामहरू

- 3.1 विकासको अवधारणा, यसका विविध पक्ष र नवीनतम उपागमहरू
- 3.2 मानव विकास, समावेशी विकास, सन्तुलित विकास र दिगो विकास
- 3.3 वातावरण, जनसंख्या, रोजगार र बसाइँसराई
- 3.4 नेपालमा योजनावद्ध विकास र चालु आवधिक योजना
- 3.5 हरित विकासको अवधारणा, जलवायु परिवर्तन, विश्वव्यापीकरण र स्थानीयकरण
- 3.6 सार्वजनिक नीजि साभेदारी (PPP) र मिश्रित लगानी (Blending Finance)

4. सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन

- 4.1 सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन (सार्वजनिक आय, खर्च तथा ऋण)
- 4.2 नेपालमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- 4.3 सार्वजनिक वित्तीय उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी
- 4.4 नेपालका सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय स्रोत परिचालनको अवस्था र चुनौतीहरू
- 4.5 मौद्रिक तथा वित्तीय नीति
- 4.6 नेपालमा बैदेशिक सहायता र बैदेशिक लगानी
- 4.7 विश्व बैंक, एशियाली विकास बैंक तथा अन्य बहुपक्षीय एवं द्विपक्षीय सहयोग नियोगहरू, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आर्थिक विकासमा पुऱ्याएको योगदान
- 4.8 नेपालमा पुँजी बजारको विकासक्रम, वर्तमान अवस्था र अर्थतन्त्रमा यसको योगदान
- 4.9 धितोपत्रको प्रकृति, मुद्राबजारका औजारहरू, नेपालको धितोपत्र कारोबार प्रणाली, धितोपत्र बजार सूचकांकहरू

5. आयोजना/परियोजना व्यवस्थापन र वित्तीय विश्लेषण

- 5.1 आयोजना/परियोजना व्यवस्थापन: समस्या तथा चुनौतीहरू
- 5.2 परियोजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- 5.3 परियोजना व्यवस्थापनमा अन्तरनिहित जोखिम, जोखिम पहिचान, विश्लेषण तथा न्यूनिकरण
- 5.4 वित्तीय विश्लेषणका विधिहरू (Methods of financial analysis): - Benefit Cost Ratio, Net Present Value, Payback Period, Minimum Attractive Rate of Return, EIRR (Economic internal rate of return) and FIRR (Financial internal rate of return) and their application